

11.12.2017

Asia/21

§ 1126

Helsingin Musiikkitalon urkuhanketta koskevan yhteistyösopimuksen hyväksyminen

HEL 2017-008989 T 02 05 01 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi osaltaan Helsingin Musiikkitalon suureen konserttisaliin sijoitettavien urkujen hankintaa koskevan yhteistyösopimuksen, joka on liitteenä 1.

Samalla kaupunginhallitus kehotti kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosastoa tekemään yhteistyösopimukseen perustuvat pääomasijoitukset edellyttäen, että niihin on kulloinkin riittävät määrärahat kaupungin talousarviossa. Vuodelle 2018 ajoittuvat pääomasijoitukset tehdään talousarvion kohdalta 8 06 02 Arvopaperit, Muut kohteet, Khn käytettäväksi.

Päätös on ehdollinen niin kauan kunnes opetus- ja kulttuuriministeriö, Yleisradio OY, Helsingin Musiikkitalon säätiö, Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Mannerheimintie 13a ja Helsingin Musiikkitalo Oy ovat osaltaan hyväksyneet yhteistyösopimuksen saman sisältöisenä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Atte Malmström, Konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus Musiikkitalon urkuhankkeen toteuttamisesta.pdf
- 2 Urkuhankkeen ohjausryhmän asettaminen.pdf
- 3 Urkujen suunnitteluryhmän asettamispäätös.pdf
- 4 Urkuhankkeen kustannusjako rahoittajakohtaisesti.pdf
- 5 Helsingin Musiikkitalon säätiö, avustushakemus 21.6.2017

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Taustaomistajatahot

Otteen liitteet
Esitysteksti

Kiinteistöyhtiö
Helsingin Musiikkitalon säätiö sr
Helsingin Musiikkitalo Oy

Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Tiivistelmä

Säveltäjä Kaija Saariaho ilmoitti kesällä 2017 tulevansa lahjoittamaan Helsingin Musiikkitalon säätiölle miljoona euroa konserttiurkujen hankkimiseksi Helsingin Musiikkitalon isoon konserttisaliin. Musiikkitalon säätiö kääntyi tämän jälkeen Musiikkitalon taustatahojen eli Opetus- ja kulttuuriministeriön, Yleisradion ja Helsingin kaupungin sekä merkittävien säätiöiden puoleen rahoituksen saamiseksi urkuhankkeelle. Musiikkitalon taustatahot ovat valmistelleet hanketta syksyn 2017 aikana. Valmistelun kuluessa säätiöiltä on saatu tieto huomattavista lahjanlupauksista. Urkuhanke on näin mahdollista toteuttaa näiden tahojen rahoituksella, edellyttäen, että kaikki taustatahot hyväksyvät hanketta koskevan yhteistyösopimuksen.

Urkuhankkeessa keskeisiä toimijoita ovat edellä mainittujen lisäksi Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Mannerheimintie 13a, joka tulee toimimaan hankkeessa rakennuttajana ja jonka omistukseen urut tulevat, sekä Helsingin Musiikkitalo Oy, joka hallinnoi mm. Musiikkitalon isoa konserttisalia.

Esittelijän perustelut

Helsingin Musiikkitalo (Musiikkitalo) valmistui vuonna 2011. Musiikkitalon suunnittelivat LRP arkkitehdit Oy (Marko Kivistö, Ola Laiho ja Mikko Pulkkinen). Rakennuksen omistaa Kiinteistöosakeyhtiö Helsingin Mannerheimintie 13a (Kiinteistöyhtiö). Kiinteistöyhtiön omistavat Suomen valtio/Senaatti-kiinteistöt 48 %:n osuudella, ja Helsingin kaupunki ja Yleisradio Oy (YLE) kumpikin 26 %:n osuuksilla. Kiinteistöyhtiön omistussuhteet noudattavat talon käyttötarkoitusta. Rakennuksesta noin puolet on osoitettu yhden pääkäyttäjän, Sibelius-Akatemian opetustoiminnan käyttöön. Ns. yhteiskäyttötilat eli suuri konserttisali, harjoitussali ja aulatilat ovat taas merkittävässä määrin kahden muun pääkäyttäjän, Radion sinfoniaorkesterin (RSO) ja Helsingin kaupunginorkesterin (HKO) käytössä, ja Sibelius-Akatemia käyttää niitä vain vähäisessä määrin. Kiinteistöyhtiön ja pääkäyttäjien välissä toimii Helsingin Musiikkitalo Oy (Palveluyhtiö), joka hallinnoi yhteiskäyttöiloja Kiinteistöyhtiön kanssa tekemänsä vuokrasopimuksen perusteella. Palveluyhtiö vuokraa näitä yhteiskäyttöiloja edelleen pääkäyttäjille ja muille tapahtumien järjestäjille. Lisäksi Palveluyhtiö vastaa Musiikkitalon lipunmyynti-, nau-

lakko- ja ravintolapalvelujen järjestämisestä sekä konserttien ja muiden tapahtumien vaatimasta tekniikasta.

Musiikkitalon pääsalin, suuren konserttisalin, akustiikan suunnittelun konsulttina toimi Nagata Acoustics (Yasuhisa Toyota). Suureen konserttisaliin oli alun perin tarkoitus sijoittaa myös konserttiurut, ja niille on varattu paikka suuren konserttisalin etuosassa. Korkealaatuisten konserttiurujen puute on rajannut konserttisalin ohjelmistoa, ja ollut selkeä puute.

Musiikkitalon säätiö, jonka tehtävänä on mm. edistää ja vaalia monipuolisen musiikkikulttuurin esille tuomista, käynnisti kesällä 2017 urkuhankkeen, jonka tavoitteena on saada korkealaatuiset urut suureen konserttisaliin. Sysäyksen urkuhankkeelle antoi säveltäjä Kaija Saariahon ilmoitus, että hän tulee lahjoittamaan Musiikkitalon säätiölle urujen hankintaa varten miljoona euroa. Säveltäjä Saariaho allekirjoitti tämän sisältöisen lahjakirjan syyskuussa 2017. Säveltäjä Saariahon lahjoituksen lisäksi urujen hankinta edellyttää muuta rahoitusta. Musiikkitalon säätiö käynnistikin toimenpiteet lisävarojen hankkimiseksi hankkeelle. Säätiön toimenpiteet hankinnan rahoittamiseksi kohdistuvat kolmeen tahoon: Musiikkitalon pääkäyttäjien omistaja- ja taustatahoihin, eli opetus- ja kulttuuriministeriöön, YLEen ja Helsingin kaupunkiin. Toinen varainkeruun kohde ovat muut säätiöt. Kolmanneksi Musiikkitalon säätiö on järjestämässä varainkeräyskampanjaa. Tällä suurelle yleisölle suunnatulla kampanjalla on kaksi tavoitetta: kerätä mahdollisesti vielä tarvittava rahoitus urujen hankintaan, ja kerätä varoja, joilla voidaan tukea urkumusiikin esittämistä Musiikkitalossa.

Opetus- ja kulttuuriministeriö, YLE ja Helsingin kaupunki (jäljempänä Taustaomistajatahot) ovat valmistelleet urkuhankkeeseen osallistumistaan yhteistyössä. Omistajatahoilla on ollut yhteinen näkemys siitä, että korkeatasoisten urujen saaminen Musiikkitalon suureen konserttisaliin on merkittävä laadullinen parannus Musiikkitalon konserttitoiminnassa. Korkealaatuiset urut mahdollistavat urkumusiikin nykyistä huomattavasti tasokkaammat esitykset mitä tulee sointiin ja äänimaailmaan yleisestikin. Korkealaatuiset urut ovat myös omiaan edistämään urkumusiikin kehittymistä laajemminkin, mm. uusien urkumusiikin sävellysten kautta. Viimeisten vuosien aikana Euroopassa on toteutettu useita merkittäviä urkuhankkeita, mikä osaltaan kertoo urkumusiikin merkittävydestä.

Musiikkitalon säätiö on vastannut hankkeen alkuvaiheen valmistelusta, sekä asettanut hankkeelle ohjausryhmän ja asiantuntijaryhmän. Asiantuntijaryhmässä ovat edustettuina Suomen parhaat urkuasiantuntijat. Lisäksi ryhmä kuulee merkittäviä kansainvälisiä urkuasiantuntijoita, sekä Musiikkitalon konserttisalin akustiikasta konsulttina vastannutta Yasuhisa Toyotaa. Ohjausryhmän ja asiantuntijaryhmän kokoonpanot

ilmenevät liitteistä 2. ja 3. ja ne liitetään myös yhteistyösopimuksen liitteiksi.

Musiikkitalon säätiö on ottanut vastuun urkuhankkeen rahoituksesta ja lähtenyt keräämään hankkeen rahoitusta eri tahoilta. Rahoitushaun käynnistyessä Musiikkitalon säätiö arvioi urkuhankkeen kokonaiskustannuksiksi 3,8 miljoonaa euroa, perustaen arvionsa asiantuntijaryhmän siihenastiseen työhön, ja muualla Euroopassa toteutettujen korkealaatuisten urkurakennushankkeiden kustannuksiin.

Musiikkitalon säätiön asettama asiantuntijatyöryhmä on syksyn aikana todennut, että uruille konserttisalissa varattu tila ei mahdollista riittävän korkealaatuisten urkujen hankintaa. Tämä merkitsee, että konserttisalissa on tehtävä rakenteellisia muutoksia, joihin ei ollut varauduttu ensimmäisessä kokonaishintaa koskevassa arviossa. Urkuhankkeen rahoitustarvetta on tämän vuoksi tarkistettu, ja siihen on lisätty arvio konserttisalin etuseinän rakenteiden muutostöiden aiheuttamista kustannuksista. Lisäksi hankinnan kokonaishintaan on lisätty varautuminen ennakoimattomiin lisä- ja muutostöihin, 10 prosenttia hankintahinnasta. Näin ollen urkuhankkeen hankinnan kokonaishinnaksi on arvioitu 4,2 miljoonaa euroa (alv 0 %). Hankkeelle kerätty rahoitus mahdollistaa urkujen takuuajaisen huollon ottamisen osaksi hankintahintaa. Urkuhankkeen kustannukset ajoittuvat pääosaltaan kolmelle vuodelle. Ensimmäisessä vaiheessa kustannuksia syntyy hankkeen vaatimasta selvitystyöstä, ja tarjouskilpailun valmistelusta sekä siihen liittyvästä tarjousten arvioinnista ja päätöksenteosta. Tälle vaiheelle on kustannusarviossa varattu noin 300 000 euroa.

Tavoitteena on, että hankintasopimus voidaan allekirjoittaa toukokuussa 2018, jolloin hankintahinnasta on arvioitu erääntyvän maksettavaksi viidesosa, arvion mukaan 600 000 euroa. Vuonna 2018 kustannuksia kertyisi näin ollen yhteensä 900 000 euroa. Loput kustannuksista koituisivat rakentamisen etenemisen myötä vuosina 2020 - 2021. Viimeinen erä urkujen rakentamisen ja asentamisen hinnasta erääntyisi alalla noudatetun käytännön mukaisesti vuoden ja kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun rakentaja on luovuttanut urut Kiinteistöyhtiölle, arvion mukaan vuonna 2023. Hankintaan sisältyvät myös urkujen vuosihuollot kymmenen vuoden aikana sekä tarvittavat asiantuntijapalvelut. Arvio hankkeen rahoituksen ajoittumisesta ja rahoitusvastuiden jakautumisesta on liitteenä 4. Tämä liite tulee myös yhteistyösopimuksen liitteeksi. Koska urut suunnitellaan ja rakennetaan yksilöllisesti, on arvio eri vuosien rahoitustarpeesta tässä vaiheessa suuntaa antava kuitenkin niin, että 4,2 miljoonaa euroa on hankinnan kattohinta.

Musiikkitalon säätiö on kaupungille osoittamassaan, 14.8.2017 saapuneessa hakemuksessaan pyytänyt, että kaupunki osallistuu hankkeeseen.

11.12.2017

seen 500 000 euron suuruisella summalla. Musiikkitalon säätiö on lähettänyt vastaavan kirjeen myös OKM:lle ja YLElle. Nämä Taustaomistajatahot ovat kukin tahollaan valmistelleet asiaa siltä pohjalta, että rahoituksen myöntäminen hankkeelle edellyttää, että hankkeelle on osoitettavissa riittävä kokonaisrahoitus, ja että kaikki Taustaomistajatahot tulevat mukaan hankkeeseen niin, että niiden rahoitusosuudet ovat keskenään yhtä suuret, ja että ne kattavat vain osan urkuhankkeen kustannuksista. Mikäli nämä edellytykset täyttyvät, on OKM:n tarkoitus suorittaa oma osuutensa yhdellä kerralla siten kuin valtion talousarviossa säädetään. Ylen tarkoituksena on suorittaa oma osuutensa kolmessa erässä niin, että ensimmäinen erä maksetaan vuonna 2019.

Musiikkitalon säätiö on lähettänyt urkuhankkeen rahoituksen saamiseksi hakemuksen myös joukolle merkittäviä suomalaisia säätiöitä. Fredrik Pacius Minnesfond, Jane ja Aatos Erkon säätiö, Suomen Kulttuurirahasto, Jenni ja Antti Wihurin rahasto ja Svenska kulturfonden ovat ilmoittaneet, että ne tulevat rahoittamaan hanketta merkittävällä, yhteensä 1,7 miljoonan euron suuruisella lahjoituksella.

Urkuhankkeelle on näin ollen koossa 4,2 miljoonan euron rahoitus, jos Taustaomistajatahot tekevät kukin tahollaan myönteisen päätöksen. Rahoitus riittää kattamaan urkuhankkeen kustannukset edellä mainitun arvion mukaisesti. Jos tarjouskilpailu ei tuota tarjousta, jonka perusteella hanke olisi toteuttavissa tällä summalla, eikä Musiikkitalon säätiö pysty järjestämään tarvittavaa lisärahoitusta, niin hanke päätetään. Jos urkuhankkeen kustannukset ylittävät arvioidun rakennusaikana, niin tarvittavaa lisärahoitusta voidaan saada mm. kansalaiskeräyksen kautta. Taustaomistajatahot eivät ole sitoutuneet mahdollisten ylitysten kattamiseen vaan sopimuksen perusteella Musiikkitalon säätiö vastaa rahoituksen hankkimisesta.

Taustaomistajatahot ovat yhdessä Musiikkitalon säätiön, Kiinteistöyhtiön ja Palveluyhtiön kanssa valmistelleet niiden keskinäisiä veloitteita ja vastuita määrittävän yhteistyösopimuksen. Yhteistyösopimuksessa on määräykset koskien urkuhankkeen aloitusvaihetta, tarjouskilpailun järjestämistä ja toteuttamista, hankkeen rahoitusta ja kustannusten ajoittumista sekä urkujen omistajuutta koskien. Yhteistyösopimuksen määräysten nojalla Kiinteistöyhtiö tulee vastaamaan tarjouskilpailun valmistelusta yhteistyössä Musiikkitalon säätiön kanssa sekä tarjouskilpailun toteuttamisesta. Kiinteistöyhtiö toimii hankkeessa rakennuttajana ja urut tulevat sen omistukseen. Kiinteistöyhtiö tulee raportoimaan omistajatahoille säännöllisesti hankkeen etenemisestä. Musiikkitalon säätiö kantaa vastuun hankkeen rahoituksesta.

Yhteistyösopimuksen 5. kohdan määräykset koskevat urkuhankkeen rahoituksen hankkimista ja rahoituksen kanavoimista hankkeelle. Ra-

11.12.2017

hoituksen kanavoimisessa hankkeelle noudatetaan vastaavaa mallia kuin Tanssin talossa, jossa Kiinteistö Oy Kaapelitalo toimii rakennuttajana. Lahjoittajatahoja ja sopijaosapuolia on tässä hankkeessa kuitenkin enemmän, mikä näkyy myös rahoituksen kanavoinnissa.

Opetus- ja kulttuuriministeriön osuus rahoituksesta tullaan myöntämään valtionavustuslain (688/2001) mukaisena valtionavustuksena. OKM osoittaa valtionavustuksen Kiinteistöyhtiölle urkuhankkeeseen käytettäväksi. Valtionavustuspäätöksen ehtona on, että eduskunta myöntää siihen määrärahan valtion talousarviossa ja siihen voidaan liittää tarkempia ehtoja sen käyttämisestä. Ministeriö sitoutuu rahoittamaan hanketta korkeintaan 500 000 tuhanteen euroon asti.

Kaupunki ja YLE tulevat yhteistyösopimuksen nojalla rahoittamaan urkuhanketta kumpikin korkeintaan 500 000 eurolla. Kaupunki ja YLE ovat kumpikin Kiinteistöyhtiön omistajia, ja ne sijoittavat oman osuutensa Kiinteistöyhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, erikseen sovittavan maksatusaikataulun mukaisesti.

Musiikkitalon säätiö lahjoittaa samoin yhteistyösopimuksen nojalla Helsingin kaupungille hanketta varten saamansa lahjoitusvarat sen mukaan kuin niitä tarvitaan urkuhankkeen rahoittamiseen, ja tarvittaessa myös kansalaiskeräyksen kautta kertyneet varat. Helsingin kaupunki sijoittaa Musiikkitalon säätiöltä näin saamansa lahjoitusvarat Kiinteistöyhtiön sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, erikseen sovittavan maksatusaikataulun mukaisesti.

Urkuhankkeelle kohdistettavat pääomasijoitukset perustuvat kaupungin omaan rahoitusosuuteen ja hankkeeseen kohdistettuihin lahjoitusvaroihin. Rahoitustarvetta koskevan arvion mukaan kaupungin oma osuus urkuhankkeen rahoituksesta vuonna 2018 on 107 143 euroa. Pääomasijoitukset on mahdollista rahoittaa vuoden 2018 talousarvion kohdasta 8 06 02 Arvopaperit, Muut kohteet Khn käytettäväksi. Myös lahjoitusvarojen sijoittaminen on talousarviossa määrärahavaikutteista. Siihen ei ole talousarviota valmisteltaessa varauduttu. Toimintavuoden aikana tullaan arvioimaan lahjoitusvarojen perusteella syntyvä talousarviokohdan ns. tekninen ylitystarve. Kaupungin pääomasijoitusten aikataulu ja määrä, myös vuoden 2018 osalta, täsmentyvät tarjouskilpailun ratkettua.

Yhteistyösopimuksessa on myös määräykset urkujen tulevasta käytöstä. Kohdassa 8. todetaan, että Kiinteistöyhtiö ja Palveluyhtiö ottavat Kiinteistöyhtiön omistukseen tulevat urut osaksi niiden välistä vuokrasopimusta. Palveluyhtiö ottaa täysimääräisesti vastatakseen urkujen käyttämisen ja huollon aiheuttamista kustannuksista. Määräyksen taustaksi voidaan todeta, että palveluyhtiö käsittelee näitä kustannuksia

11.12.2017

vastaavasti kuin muitakin Musiikkitalon toiminnasta aiheutuneita kustannuksia, ja perii pääkäyttäjiltä ja ulkopuolisilta vuokraajilta vuokraa, joka kattaa sille välineistön huollosta yms. aiheutuvat kustannukset. Isommat huoltotoimenpiteet ovat 10 vuoden ajanjaksolta osa hankintaa. Ns. viikkohuollon kustannukset ovat vuositasolla arviolta 6 500 euroa.

Yhteistyösopimuksessa on lisäksi määräykset tilanteesta, jossa urkuhanke päättyy enneaikaisesti, sekä hankkeen lopputilityksestä. Mahdollisesti käyttämättä jääneiden varojen osalta sopimuksessa lähdetään siitä, että Taustaomistajatahojen saamat palautukset ovat keskenään yhtä suuret, ja vastaavat hankkeen toteutuneista kustannuksista osuutta, joka vastasi Taustaomistajatahojen osuutta hankkeen arvioituista kokonaiskustannuksista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Atte Malmström, Konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Yhteistyösopimus Musiikkitalon urkuhankkeen toteuttamisesta.pdf
- 2 Urkuhankkeen ohjausryhmän asettaminen.pdf
- 3 Urkujen suunnitteluryhmän asettamispäätös.pdf
- 4 Urkuhankkeen kustannusjako rahoittajakohtaisesti.pdf
- 5 Helsingin Musiikkitalon säätiö, avustushakemus 21.6.2017

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote

Taustaomistajatahot
Kiinteistöyhtiö
Helsingin Musiikkitalon säätiö sr
Helsingin Musiikkitalo Oy

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti
Esitysteksti